

PM Rotel IX (Dnr KS 2020/778)

Sollentuna kommuns förslag till vattenplan

Remiss från Sollentuna kommun

Remisstid den 30 september 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

I september 2016 beslutade Sollentunas kommunstyrelse att ta fram en vattenplan. Utgångspunkten för vattenplanen har varit att kommunen tar ett helhetsgrepp om alla vattenfrågor inom kommunen, för såväl vattenkvalitet för yt- och grundvatten som för dricksvatten och spillvatten. Syftet med vattenplanen är att uppnå en hållbar vattenhantering i kommunen.

Genom planen ska ett strategiskt arbete drivas för att nå satta miljö kvalitetsnormer för kommunens vattenförekomster, att inom kommunens gränser nå aktuella nationella miljömål och att arbeta i enlighet med Agenda 2030.

Föreslagen vattenplan består av ett dokument med 9 kapitel och en vattendatabas. Kapitlen är tematiska där det finns ett inledande kapitel, ett kapitel med samlade åtgärder och ett kapitel vardera för ytvatten, grundvatten, dagvatten, spillvatten och dricksvatten.

I planen redogörs för gällande bestämmelser, arbetsprocesser, målbild, nuläge och åtgärder inom områdena ytvatten, grundvatten, dricksvatten, dagvatten och spillvatten. För aktuella ytvattenförekomster inom kommunen beskrivs exempelvis nuläge och vattenstatus och därefter lämnas förslag på åtgärder för att komma till rätta med identifierade brister eller för att skydda värden. Syftet med åtgärderna är att få en hållbar och resurseffektiv vattenhantering genom att säkra VA-försörjningen och arbeta för att nå miljö kvalitetsnormerna för grund- och ytvatten.

Totalt föreslås 135 åtgärder. De allra flesta är av utredande eller administrativ karaktär. I åtgärds katalogen pekas även den som är ansvarig för genomförande ut.

Sollentuna kommun har skickat vattenplanen till bland andra Stockholms stad på remiss för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB. Stock-

holms Stadshus AB har i sin tur remitterat ärendet till dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB.

På grund av den korta remisstiden har exploateringskontoret, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning besvarat remissen med kontorsyttranden och Stockholms Stadshus AB besvarar remissen genom Stockholm Vatten och Avfall AB:s yttrande. Trafiknämnden har avstått från att besvara remissen. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret finner vattenplanen ambitiös och väl genomarbetad. Därutöver önskar kontoret upprätthålla en fördjupad dialog kring vattenförekomster som är av betydelse för samverkan mellan kommunerna som exempelvis Lilla Värtan / Edsviken och Djupan.

Exploateringskontoret anser att vattenplanen ger en bra och tydlig bild av dagens situation kopplad till dagvattenfrågan och att planen har ett bra resonemang om hållbar dagvattenhantering.

Miljöförvaltningen anser att vattenplanen är innehållsrik med väl underbyggda åtgärdsförslag och ett bra helhetsgrepp som inkluderar så gott som samtliga vattenfrågor. Därutöver lämnar förvaltningen förslag på hur dokumentet kan göras mer lättillgängligt, samt om ett avsnitt där felaktigheter har identifierats och som bör ses över.

Stadsbyggnadskontoret anser att vattenplanen är ett ambitiöst material som kommer att kunna utgöra ett bra kunskapsunderlag för att på sikt nå en hållbar och resurseffektiv vattenförsörjning. Kontoret lyfter att det på sikt bör vara möjligt att även lyfta fram kopplingar till arbetet med klimatanpassning och åtgärdsplanering för skyfall och betonar vikten av att fortsätta utveckla den regionala vattensamverkan.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning lämnar förslag för att belysa att vattenfrågor inte är bundna till kommungränser samt för att skapa en helhetsbild över de tillrinningsområden och vattenförekomster som delas mellan kommunerna.

Stockholm Vatten och Avfall AB anser att det är positivt att Sollentuna kommun har tagit fram en vattenplan och lämnar kompletterande åtgärdsförslag kring viktiga beröringspunkter mellan kommunerna, såsom Djupan-Igelbäcken och Edsviken-Lilla Värtan.

Mina synpunkter

Genom implementeringen av det europeiska vattendirektivet (2000/60/EG) i miljöbalken har kommunerna fått en nyckelroll i att genomföra och driva på arbetet med att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Som ett viktigt led i arbetet med vattendirektivet håller lokala åtgärdsprogram på att tas fram för alla Stockholms stads 21 vattenförekomster, i enlighet med stadens Handlingsplan för god vattenstatus som antogs av kommunfullmäktige 2015. Staden har en hög ambitionsnivå, men det återstår ändå en hel del arbete för att våra sjöar och vattendrag ska uppnå en god vattenstatus.

Jag välkomnar Sollentunas ambitiösa och väl genomarbetade vattenplan som tar helhetsgrepp kring vattenfrågorna i kommunen. Vattenarbetet är komplext och för att nå det övergripande målet med EU-direktivet om en god vattenstatus behöver samtliga miljöaspekter belysas i analys- såväl som i åtgärdsarbetet. Därför är det mycket klokt att vattenplanen adresserar samtliga aspekter av vattenfrågorna på ett integrerat sätt.

Planen lyfter fram flera åtgärdsförslag som vi i Stockholms stad gärna har fortsatt kunskapsutbyte kring, bland annat avseende handlingsplanen för förorenade områ-

den, oljeskyddsplanen/kemikalieskyddsplanen samt kommunens tekniska handbok för en hållbar vattenhantering.

Våra två kommuner delar viktiga vattenförekomster och avrinningsområden och det är viktigt att en fördjupad dialog och samarbete inleds, inte minst avseende den potentiella risken för miljögiftsspridning och oväntade detonationer från militärt avfall i och runt sjön Djupan, inom ramen för Igelbäckens vattensamverkan. Jag välkomnar också en starkare samverkan och dialog kring avrinningsområdet Lilla Värtan - Edsviken, eftersom Stockholms stad för närvarande utreder förutsättningar för eventuella fosforfällningar i Lilla Värtan, som beräknas klargöras under hösten 2020.

För att nå det europeiska ramdirektivets mål om en god vattenstatus behöver åtgärdstakten öka i hela Sverige och så även i vår region. Utifrån Stockholms stads erfarenheter i vattenarbetet vill jag därför betona vikten av att säkerställa en kontinuitet i åtgärdsfinansieringen, såväl för fysiska åtgärder som för åtgärder av administrativ eller utredande karaktär.

I övrigt hänvisar jag till svaren från stadens interna remissinstanser.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 16 september 2020

KATARINA LUHR

Bilagor

1. Kapitel 1, Strategisk vattenhantering (remissversion)
2. Kapitel 2, Ytvatten (remissversion)
3. Kapitel 3, Grundvatten (remissversion)
4. Kapitel 4, Dagvatten (remissversion)
5. Kapitel 5, Dricksvatten (remissversion)
6. Kapitel 6, Spillvatten (remissversion)
7. Kapitel 7, Åtgärder (remissversion)
8. Kapitel 7, Åtgärder (fullständig tabell, remissversion)
9. Kapitel 8, Referenser och ordlista (remissversion)
10. Kapitel 9, Bilagor (remissversion)
11. Yttrandemall
12. Bilaga till Stockholms stads Miljöförvaltnings yttrande, specifika synpunkter

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

I september 2016 beslutade Sollentunas kommunstyrelse att ta fram en vattenplan. Utgångspunkten för vattenplanen har varit att kommunen tar ett helhetsgrepp om alla vattenfrågor inom kommunen.

Syftet med vattenplanen är att uppnå en hållbar vattenhantering i kommunen. Detta innebär bland annat att skapa förutsättningar för en god ytvattenkvalitet och ett rikt växt- och djurliv, att åstadkomma och långsiktigt bibehålla en god kvalitet och kvantitet på grundvattnet men även att kommuninvånarna har tillgång till vattenområden för rekreation och att VA-hanteringens blir robust och effektiv. Genom planen ska ett strategiskt arbete drivas för att nå satta miljö kvalitetsnormer för kommunens vattenförekomster, att inom kommunens gränser nå aktuella nationella miljömål och att arbeta i enlighet med Agenda 2030. Föreslagen vattenplan består av ett dokument med 9 kapitel och en vattendatabas. Kapitlen är tematiska där det finns ett inledande kapitel, ett kapitel med samlade åtgärder och ett kapitel vardera för ytvatten, grundvatten, dagvatten, spillvatten och dricksvatten.

I planen redogörs för gällande bestämmelser, arbetsprocesser, målbild, nuläge och åtgärder inom områdena ytvatten, grundvatten, dricksvatten, dagvatten och spillvatten. För aktuella ytvattenförekomster inom kommunen beskrivs exempelvis nuläge och vattenstatus och därefter lämnas förslag på åtgärder för att komma till rätta med identifierade brister eller för att skydda värden. Syftet med åtgärderna är att få en hållbar och resurseffektiv vattenhantering genom att säkra VA-försörjningen och arbeta för att nå miljö kvalitetsnormerna för grund- och ytvatten.

Totalt föreslås 135 åtgärder. De allra flesta är av utredande eller administrativ karaktär. I åtgärds katalogen pekas även den som är ansvarig för genomförande ut. De allra flesta åtgärder bedöms rymmas inom befintliga rambudgetar för verksamheterna och innebär istället ett förändrat arbetssätt eller en ny rutin alternativt en viss omprioritering. Vissa större kostnader kommer kräva ytterligare finansiering.

Sollentuna kommuns vattenplan har remitterats till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat ärendet till dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB.

På grund av den korta remisstiden har exploateringskontoret, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning besvarat remissen med kontorsyttranden och Stockholms Stadshus AB besvarar remissen genom Stockholm Vatten och Avfall AB:s yttrande. Trafiknämnden har avstått från att besvara remissen. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret finner vattenplanen ambitiös och väl genomarbetad. Den skapar en god bild av såväl VA-hanteringen som kunskapsläget samt aktuella yt-vattenförekomsternas status och åtgärdsbehov. Att som Sollentuna gjort samla såväl VA-plan som åtgärdsplaner för god vattenstatus i ett och samma dokument skiljer sig från hur Stockholms stad har valt att arbeta. Stadsledningskontoret tror att det på många sätt kan vara klokt att ta ett sådant här helhetsgrepp på vattenfrågorna som Sollentuna nu gjort. Samtidigt innebär det att dokumentet blir väldigt omfattande och därför är det bra att de olika kapitlen kan läsas fristående. Dock finns en hel del korrshänvisningar som stundtals gör dokumentet svårsläst.

Åtgärderna är många och stadsledningskontoret har inte kunnat se att det finns något i underlaget om hur prioriteringsordningen mellan de olika åtgärderna ska se ut. Eftersom det handlar om relativt många åtgärder vore det bra med ett antal kriterier om hur urvalet i första hand ska göras.

Majoriteten av de föreslagna åtgärderna är av administrativ eller utredande karaktär och bedömningen från Sollentuna kommun är att det mesta kommer att rymmas inom befintligt budget. Stadsledningskontorets erfarenhet är dock att även utredningar tar mycket ekonomiska och personella resurser i anspråk så även av denna anledning vore en hjälp kring prioriteringen av nu aktuella åtgärder förmodligen av värde.

För Stockholm stads del drivs arbetet med förbättrad vattenkvalitet enligt de krav som ställs i EG:s ramvattendirektiv genom att staden tar fram lokala åtgärdsprogram för de aktuella vattenförekomsterna. Detta är ett arbete som pågår där en del program är beslutade och andra är under framtagande. Stockholms stads åtgärdsprogram är inte beslut om specifika åtgärder utan beskriver den åtgärdsnivå som krävs för god status och pekar ut möjliga åtgärder som en inriktning. Det går att vidta andra åtgärder om dessa visar sig bättre eller mer kostnadseffektiva.

Mellan Stockholm och Sollentuna finns det flera vattenförekomster som på olika sätt påverkas av verksamheten i grannkommunen. Stockholm Vatten VA AB leder exempelvis dagvatten till Edsviken och vattnet i sjön Djupan mynnar via Djupanbäcken i Igelbäcken. Kommunerna samarbetar om frågor rörande dessa vatten genom Edsviken vattensamverkan och Igelbäcksggruppen.

Planen pekar ut att runtomkring och i sjön Djupan finns risk från spridning av miljögifter till följd av läckage från militärt avfall och att en dialog med försvarsmakten om typen av avfall som kan finnas i området ska inledas. Stadsledningskontoret ställer sig positiv till detta och anser även att föreslagna åtgärder om att närmre utreda hur Djupan och Djupanbäcken påverkar Igelbäcken bör prioriteras. I planen anges att Edsviken inte kan nå god status om inte Lilla Värtan uppnår god vattenkvalitet. Denna fråga är av stor betydelse för samverkan kommunerna mellan och det vore bra med om detta resonemang utvecklas och den uppskattade belastningen från Lilla Värtan redovisas.

Stadsledningskontoret hänvisar i övrigt till miljö- och hälsoskyddsnämnden som i sitt yttrande lämnat ett antal detaljerade och konstruktiva synpunkter på remissmaterialet.

Exploateringskontoret

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret tycker att Sollentuna kommuns förslag till vattenplan ger en bra och tydlig bild av dagens situation kopplad till dagvattenfrågan och har ett bra resonemang om hållbar dagvattenhantering. Kontoret har i övrigt inga synpunkter på vattenplanens innehåll.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har valt att i första hand fokusera på de vatten som står i förbindelse med Stockholms vattenförekomster. Dessa är sjön Djupan, med avrinning till Igelbäcken samt Edsviken, som står i förbindelse med Lilla Värtan. Kommentarer lämnas även på planen i sin helhet. Förvaltningens övergripande synpunkter sammanfattas i detta yttrande. Mer detaljerade synpunkter återfinns i bilaga 1.

Övergripande synpunkter

Vattenplanen är mycket omfattande och innehållsrik. Den har ett bra helhetsgrepp som inkluderar så gott som samtliga vattenfrågor; ytvatten, grundvatten, dagvatten, spillvatten och dricksvatten.

Planen lyfter fram flera åtgärdsförslag som Stockholm stad gärna har fortsatt kunskapsutbyte kring bland annat en handlingsplan för förorenade områden, en oljeskyddsplan/kemikalieskyddsplan med rutiner för hantering av olyckor och brand och en uppdatering av kommunens tekniska handbok med avseende på hållbar vattenhantering.

Förvaltningen uppfattar att vattenplanen i första hand hanterar befintlig belastning inom kommunen medan nya exploateringar ska följa kommunens dagvattenstrategi. Denna avgränsning bör i så fall förtydligas.

Det anges att frågor som rör översvämningar, skyfall och skred utelämnas i vattenplanen eftersom en klimatanpassningsplan ska tas fram i ett senare skede. Samtidigt redovisas dessa frågor återkommande under ekosystemtjänster som bedömts för varje vatten och det finns även åtgärdsförslag för att hantera dem. Det bör förtydligas hur vattenplanen kommer att förhålla sig till den kommande klimatanpassningsplanen.

Sollentuna har som mål att bli *”den första kommunen i landet som tillgodoser sina behov utan att tära på sina resurser”*. Det framgår dock inte vad detta innebär i praktiken, om det krävs ytterligare åtgärder, utöver vad som följer av den svenska vattenförvaltningen. Vikten av samverkan mellan kommunerna som delar vattenområden med Sollentuna bör lyftas fram tydligare eftersom detta är en förutsättning för nå detta mål.

Text och struktur

Texten i vattenplanen är mycket innehållsrik och innehåller många korshänvisningar vilket innebär att den blir svårsläst. Dokumentet kan bli mer lättillgängligt med en tydligare struktur och fler styckesindelningar. Viss information kan med fördel läggas i bilagor. Detaljeringsgraden i flera av kartorna som ingår i planen kan behöva öka för att förbättra läsbarheten.

Åtgärderna som föreslås, totalt 135 stycken, är väl underbyggda med detaljerade bakgrundsbeskrivningar. Med så många åtgärder, som spänner över flera fält, är det dock svårt att orientera sig i underlaget och även att avgöra vilka åtgärder som är mest prioriterade att genomföra för att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Den valda strukturen med ytvatten och grundvatten samt dricksvatten, spillvatten och dagvatten kan vara en del i svårigheten att orientera sig i åtgärderna då de valda ”vattentyperna” går in i varandra. Synergieffekter mellan olika åtgärder såväl som motstående intressen skulle med fördel kunna redovisas.

Kortfattade synpunkter på respektive kapitel i vattenplanen lämnas nedan. Mer detaljerade synpunkter redovisas i bilaga 1.

Kapitel 2 Ytvatten

Övergripande

Informationen kring de enskilda vattenförekomsterna är tydlig och pedagogisk och följer den ”blå tråd” som författaren önskar. Det är positivt att både skyddsvärda arter och främmande arter tas upp i planen.

I beskrivningen av vattenområdena bör information om aktuell ekologisk och kemisk status samt påverkansfaktorer lyftas fram tydligare. Fortsatta utredningsbehov kan också beskrivas tydligare.

Lagrum- ramdirektivet för vatten och dess svenska lagrum

Avsnitten som beskriver juridiken kopplat till den svenska vattenförvaltningen bör ses över då det enligt förvaltningen förekommer en del felaktigheter. Det stämmer inte att rimlighetsavvägningen i sig inte är tillämplig. Huvudregeln är fortfarande att rimliga krav ska ställas. Det är bara om förutsättningarna i 5 kap. 4 § MB (eller 5 § för andra normer än vattennormer) är uppfyllda som orimliga krav får ställas trots rimlighetsavvägningen.

Beskrivningen om när undantag kan komma att gälla behöver korrigeras. Merparten av undantagen kan inte sökas utan är generella undantag som vattenmyndigheten självmant ska tillämpa vid normgivningen om förutsättningarna är uppfyllda (framför allt tidsundantag och lägre ställda krav). Endast artikel 4.7 -undantaget kan tillämpas för enskilda verksamheter, och då endast sådana som medför fysiska förändringar eller sänkning från hög till god status. Detta innebär t ex att undantaget inte kan tillämpas på avloppsreningsverkens utsläppande verksamhet, om det inte är så att reningsverket lokaliseras vid en högstatusvatten-förekomst. Se bilaga 1 för mer detaljer.

Kommunens strategiska ställningstaganden

I planen framgår att åtgärdsarbetet med att nå kemisk status begränsas till proaktivt arbete uppströms för att minimera framtida miljögiftsbelastning. Det anges också att fysiska åtgärder för att sanera miljöföroreningar i sediment för att nå god kemisk status bidrar till att ekologisk status inte kan uppnås och att detta därför inte är prioriterat. Stockholms stad står inför motsvarande utmaningar med miljögifter lagrade i sedimenten. Uppströmsarbete för att förhindra ytterligare belastning är viktigt men förvaltningen menar att åtgärder i recipienten ibland är nödvändigt, t ex sanering av olika punktkällor av miljögifter. Det finns även exempel på hur en åtgärd riktad mot förbättrad ekologisk status (bottenbehandling genom fällning av fosfor) bidragit till en ökad inbindning av olika miljögifter.

Uran och arsenik bedöms komma från berggrunden och därför ges inte några åtgärdsförslag för dessa ämnen. Förvaltningen ställer sig frågande till om det är riktigt. Naturliga bakgrundshalter ska räknas bort i samband med bedömningen av status av vissa ämnen, men om halterna fortfarande överskrider MKN ska åtgärder genomföras då det därmed innebär att källan inte enbart är naturlig. Ställningstagandet bör förklaras tydligare.

Djupan och Djupanbäcken

Djupan är en liten sjö och klassas därför inte som en vattenförekomst som omfattas av miljökvalitetsnormer. I planen står att ”Sjöns status får dock inte försämrats och dess kvalitet ska möjliggöra att miljökvalitetsnormer för nedströms liggande vattenförekomster ska kunna följas”. Till skillnad från för kommunens vattenförekomster finns ingen tydlig målbild för Djupan. Förvaltningen anser att formulering en ovan bör utgöra målbild för Djupan. Vattenbristen i nedströms vattenförekomst, Igelbäcken, är ett problem. Förvaltningen föreslår därför att det tydliggörs att den fortsatta avrinningen från Djupan inte får minska.

Planen pekar ut att det finns en potentiell risk för miljögiftsspridning och oväntade detonationer från militärt avfall och blindgångare i och runt Djupan. Förvaltningen är mycket positiv till att en dialog inleds med försvarsmakten om potentiellt förorenande gammalt krigsmateriel och samverkar gärna kring detta. Utifrån den vattenprovtagning som skett i Djupanbäcken, (inom ramen för Igelbäckens vattensamverkan) är det lämpligt att ytterligare utreda sjön Djupan och Djupanbäckens påverkan på Igelbäcken. Åtgärder kring detta nämns i vattenplanen, men förvaltningen vill peka på vikten av att prioritera detta.

Planen anger att det finns en potentiell risk för miljögiftsspridning från Älgkärrstippen (EBH-objekt 126864) som ligger nordväst om Djupan. Fortsatt provtagning av metaller i lak- och grundvatten från tippet föreslås. Med tanke på möjlig påverkan på Igelbäcken vill förvaltningen framhålla att denna åtgärd är mycket angelägen.

Edsviken

Vattenplanen föreslår en rad åtgärder för Edsviken, för de delar som berör Sollentuna. Samtidigt hanteras hela Edsviken och dess åtgärdsbehov inom hela avrinningsområdet, dvs Stockholm och en rad andra kommuner, i en separat plan för Edsviken. Kopplingen mellan Sollen-

tuna kommuns arbete med lokala åtgärdsprogram, t ex Edsvikens, och den övergripande vattenplanen bör förtydligas.

Vattenplanen anger att de särskilt förorenande ämnena koppar och zink, som överskrider gränsvärdena, till stor del kommer från båtbottnfärger. Brunnsvikens höga halter av dessa ämnen härleds också till båtbottnfärger. En betydande del tillförs dock viken via dagvattnen. Dagvattnen är sannolikt en transportör av koppar och zink även till Edsviken.

Planen föreslår att internbelastningen i Edsviken ska minska genom behandling av fosforrika sediment. Förvaltningen är positiv till detta och åtgärden ligger i linje med Stockholms stads arbete med bottenbehandlingar. Förutsättningar för eventuella fosforfällningar i Lilla Värtan kommer att klargöras av Stockholms stad under hösten 2020. Staden vill gärna samarbeta kring detta och avser att bjuda in Sollentuna och övriga berörda kommuner till samverkan. I planen anges att för att Edsviken ska kunna nå god status är att Lilla Värtan uppnår det samma. Resonemanget bör utvecklas eftersom frågan är av stor betydelse för samverkan med kommunerna runt Lilla Värtan. Förvaltningen föreslår att den uppskattade (även om osäker) totala belastningen på Edsviken från Lilla Värtan och Igelbäcken redovisas.

Förvaltningen är mycket positiv till att förutsättningarna för fisk värnas och att en rad åtgärder för att förbättra dessa i Edsviken föreslås. Det är av stor vikt att det finns en funderande fiskerekrytering i viken eftersom det har positiva effekter på fiskbeståndet även i utanförliggande kustvattnen, t. ex Lilla Värtan. Områden med särskilt skyddsbehov pekas ut, men bör framgå tydligare. En hänvisning till Edsvikens vattensamverkans fiskevårdsplan vore lämpligt här.

Förvaltningen håller inte med om föreslagen prioriteringsordning, att åtgärder som fokuserar på att minska belastningen av miljöföroreningar och gödande ämnen ska prioriteras tidsmässigt före åtgärder som förbättrar fysiska livsmiljöer. Förvaltningen anser att dessa olika typer av åtgärder bör genomföras parallellt eftersom det är en förutsättning för att kommunen ska kunna följa miljö kvalitetsnormerna och uppnå god vattenstatus.

Sedan många år tillbaka sätts årligen havsöring ut i Edsviken. Denna utsättning föreslås utvärderas innan ställning tas till framtida utsättningar. Stockholm samverkar gärna i utvärderingen.

Planen föreslår att belastning från land ska kartläggas och att åtgärder för att minska belastningen från statliga vägar på yt- och grundvattnen ska genomföras vid behov. Åtgärderna riktar sig enbart till Trafikverket. Även de kommunala vägarna bör inkluderas.

Förvaltningen har identifierat att det är viktigt att bedriva tillsyn för att säkerställa befintliga dagvattenreningsanläggningars reningsfunktion. Förvaltningen föreslår att planen kompletteras med en åtgärd om detta.

I Edsviken finns tre sjöförlagda spillvattenledningar. Förvaltningen håller med om att det är angeläget att säkerställa att det finns larm för eventuellt läckage från ledningarna. Det är positivt att åtgärder för att säkra att sjöförlagda spillvattenledningar inte kan läcka långvarigt föreslås.

Kapitel 4 Dagvatten

I planen anges att två huvudspår ska säkerställa att tillräckliga krav ställs på dagvattenhanteringen. *”Kommunen bör införa recipientspecifika riktvärden parallellt med fördröjningskrav vid nybyggnation och större ombyggnation på kommunens mark samt i dagvattenutredningar kopplade till nya detaljplaner”*. Förvaltningen saknar dock åtgärder kopplat till detta i åtgärdslistan i kapitel 7. Det är också otydligt hur de två kraven ska tillämpas i praktiken.

Sollentuna kommun har tillsammans med VA-huvudmannen tagit fram förslag till riktvärden för dagvatten, dvs halter av olika ämnen som inte bör överskridas vid anslutningspunkt eller annan utloppspunkt från fastighet. Dessa riktvärden är satta med utgångspunkt från att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. Förvaltningen ställer sig frågande till hur andra kommuner som delar recipienter med Sollentuna, t ex Stockholm, bör förhålla sig till de föreslagna riktvärdena för dagvatten. Tas hänsyn till hela avrinningsområden eller bara till områden som ligger inom Sollentunas gränser?

Förvaltningen anser att benämningen *”recipientspecifika riktvärden”* är missledande eftersom halterna är generella för alla kommunens vatten, men med vissa undantag som anges i noter. En mer relevant benämning är istället *”Riktvärden för dagvatten vid ny- och ombyggnation”*. Det är oklart om dessa riktvärden även bör gälla för dagvattenutsläpp från befintliga verksamheter.

Det andra ”huvudspåret” för dagvattenhantering, fördröjning med mer långtgående rening beskrivs inte närmare. Mycket kort hänvisas till Stockholms stads modell som anger att 20 mm regn ska fördröjas inom ett planområde. En tydligare beskrivning kring det tänkta kravet är önskvärt.

Ansvarsfördelning

I planen anges att ansvaret för att uppfylla uppskattat reningsbehov från dagvatten ligger på VA-huvudmannen. Den tänkta inbördes ansvarsfördelningen mellan olika verksamhetsutövare inom VA-huvudmannens verksamhetsområde bör beskrivas närmare. Till exempel ansvarsfördelningen mellan VA-huvudmannen och väghållare. Enligt miljöbalken har varje verksamhetsutövare ett eget utpekat ansvar. Utifrån detta fördelas ansvaret kring dagvattenhantering på respektive verksamhetsutövare, till exempel väghållare, i Stockholms stad. Hantering av inbördes ansvarsfördelning mellan olika parter regleras via avtal i staden.

Planen anger att VA-huvudmannen ska inhämta kunskap om Trafikverkets anläggningar, vad gäller drift och funktion. Förvaltningen är tveksam till om det är VA-huvudmannen som ska ha kontroll på Trafikverkets anläggningar för rening av dagvatten. Det är snarare en uppgift för kommunens miljötillsyn att begära in denna information från Trafikverket samt att utöva tillsyn på anläggningarna. Detsamma bör gälla beträffande ansvar att föreslå åtgärd att utreda möjligheterna att fasa ut perflouerade släckningsskum. Förvaltningen anser att brandkåren själva ska utreda detta och komma med åtgärdsförslag, inte kommunen.

Övriga frågor

Kostnadsuppskattning

I planen anges att det är mycket osäkert att skatta en total kostnad för åtgärds paketet. Sollentuna kommun har därför valt att inte redovisa några skattade kostnader i detta skede. Planen anger att det är upp till varje ansvarig åtgärdsgenombörare att ta fram kostnads kalkyler och att budgetera för dessa. Förvaltningen håller med om att denna typ av kostnads uppskattningar är förenade med osäkerheter. Förvaltningen anser dock att det är viktigt att göra någon form kostnads uppskattningar ett tidigt skede bland annat för att klargöra vilka åtgärder som är kostnadseffektiva. Kostnads uppskattningarna kan också utgöra underlag för politiska beslut kring budget i anslutning till vattenplanens antagande.

Stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Det är positivt att Sollentuna kommun tagit fram ett förslag till vattenplan som syftar till ett ökat helhetsgrepp om vattenfrågorna. Kontoret anser att det ambitiösa materialet kommer att kunna utgöra ett bra kunskapsunderlag för att på sikt nå en hållbar och resurs-effektiv vattenförsörjning. Förbättrade möjligheter att bedriva en resurseffektiv förvaltning av kommunens yt- och grundvatten är ett annat positivt syfte, liksom möjligheten att nå miljö kvalitets-normerna för vatten i enlighet med vattendirektivets krav.

Kontoret anser att vattenplanen kommer att kunna användas som kunskapsunderlag även för att belysa vattenfrågor i samband med fysisk planering. Det är bra att det framgår hur vattenplanen relaterar till såväl Sollentunas översiktsplan, till den regionala vattenförsörjningsplanen samt till Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016-2021. På sikt bör det vara möjligt att även lyfta fram kopplingar till Sollentunas kommande arbete med klimatanpassning och åtgärdsplanering för skyfall.

Kontoret instämmer i att det är viktigt att kunna säkerställa en hållbar dagvattenhantering vid exploatering och att det därför kan finnas behov av utvecklade arbetssätt. I vattenplanen föreslås bland annat att Stockholms stads åtgärdsnivå för dagvatten vid ny- och ombyggnation ska följas. Kontoret ser även positivt på ambitionen att utveckla nya rutiner för att säkerställa att miljö kvalitetsnormer för vatten följs i samband med exploatering. Exempelvis finns förslag om att utveckla ärendehantering vid bygglov så att bedömningen av en bygglovsansökan följer de förutsättningar för dagvattenhantering enligt vilka detaljplanen antagits. Då vatten inte känner några kommungränser är mellankommunala samarbeten en nyckel till effektivt

vattenarbete. Vattensamarbeten som både Stockholm och Sollentuna ingår i är bland annat Edsvikens vattensamverkan, Igelbäcksgruppen, Svealands kustvattenvårdsförbund samt samarbeten kring Mälaren. Kontoret ser positivt på att vattensamverkan fortsätter att utvecklas inte minst med tanke på regionens snabba utveckling och tillväxt.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 juli 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Ett av de större problemen för Igelbäcken är tidvis brist på vatten. I framtida exploateringsprojekt behöver kommunerna som delar Igelbäckens tillrinningsområde säkerställa att renat dagvatten leds till Igelbäcken. Dagvatten från en stor del av det naturliga tillrinningsområdet i Stockholm avleds idag till Järvatunneln som mynnar i Edsviken. Möjlighet att leda tillbaka viss del av det dagvatten som nu går till Järvatunneln bör utredas i samband med ny- och ombyggnad. Dessa åtgärder berör främst Stockholms stad, men kan även inkluderas i Sollentunas vattenplan för att skapa en helhetsbild över Igelbäcken och för att belysa att vattenfrågor inte är bundna till kommungränser. Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har inget ytterligare att erinra om gällande Sollentunas vattenplan.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall AB:s yttrande daterat den 29 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

SVOA anser det vara positivt att Sollentuna kommun tagit fram en vattenplan. SVOA:s verksamhetsområde ligger dock i huvudsak utanför det geografiska område som Sollentunas vattenplan innefattar, vilket innebär att SVOA endast har några få synpunkter.

Det finns flera viktiga beröringspunkter kopplade till vatten mellan SVOA och Sollentuna, då SVOA leder dagvatten till Edsviken, samt att Sjön Djupan i Sollentuna, via Djupanbäcken, mynnar i Igelbäcken. SVOA bedriver därför samarbete med Sollentuna bland annat inom ramen för Edsviken vattensamverkan samt genom Igelbäcksgruppen.

Vattnet i sjön Djupan leds via Djupanbäcken till Igelbäcken. Vid provtagningarna exempelvis år 2016 uppmättes inom ramen för Igelbäckens miljöövervakningsprogram de högsta halterna av totalkväve och nitrit+nitratkväve i just Djupanbäcken (se rapporten *Kokic, J. och Barthel Svedén, J. (2018). Igelbäcken 2015-2017 – Vattenkemiska och biologiska undersökningar. Calluna AB*). Då liknande mönster kan ses även andra år, med framförallt förhöjda halter av nitrit+nitratkväve i Djupanbäcken, så vore det lämpligt att ytterligare utreda sjön Djupan och Djupanbäckens påverkan på Igelbäcken. Om det militära avfall som finns i sjön Djupan kan innebära en risk för Igelbäckens vattenkvalitet, exempelvis utifall läckaget från gammal ammunition plötsligt ökar, så bör åtgärd planeras med framförhållning. Åtgärder kring detta nämns i vattenplanen, men SVOA vill peka på vikten av att prioritera dessa.

På exempelvis sidan 124 i kapitlet om ytvatten nämns att det till Edsviken leds en stor dagvattentunnel, Centrumtunneln. Detta bör kanske också kompletteras med information om att det i södra delen av kommunen, i Edsviken, även mynnar en annan stor dagvattentunnel, Järva dagvattentunnel, för vilken SVOA är huvudman.

Beträffande dricksvatten, så levereras detta till Sollentuna från Norrvatten. Norrvatten har tagit fram en strategisk plan, ”*Norrvatten 2026*”, som vattenplanen också hänvisar till.

”*Norrvatten 2026*” beskriver hur dricksvattenproduktionen ska framtidssäkras och om hur samarbetet fungerar mellan Norrvatten och SVOA. SVOA har dock inga ytterligare synpunkter kring detta.

I övrigt har SVOA inga synpunkter kring Sollentunas förslag till vattenplan.